

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
**Кам'янець-Подільський фаховий коледж будівництва,
архітектури та дизайну**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

 Ольга МАЛЬЧЕНКО

«05» грудня 2022 року

**Введено в дію наказом
від «05 » грудня 2022р. № 281/1**

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання та протидію булінгу у
Кам'янець-Подільському фаховому коледжі будівництва,
архітектури та дизайну**

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради

протокол № 2 від 01 листопада 2022 року

Кам'янець-Подільський - 2022

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	3
2.	Діяльність директора фахового коледжу та уповноважених ним осіб щодо запобігання та протидії булінгу.....	6
3.	Порядок реагування на булінг у Коледжі.....	8
4.	Відповідальність осіб за доведений вчинок булінгу.....	12
5.	Додатки.....	13

I. Загальні положення

1.1. Законодавча основа Положення «Про запобігання та протидію булінгу у Кам'янець-Подільському фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну»

Положення «Про запобігання та протидію булінгу у Кам'янець-Подільському фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну» (далі - положення) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу і порядок реагування на випадки булінгу у Кам'янець-Подільському фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну» (далі – фаховий коледж). Положення розроблено на основі Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про охорону дитинства», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», Наказу МОН від 28.12.2019 № 1646 “Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти”, Наказу МОН від 26.02.2020 № 293 “Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти”, Наказу МОН від 20.03.2020 №420 “Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2020 року № 293”, Лист МОН від 28.10.2014 № 1/9-557 “Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей”, Листа МОН від 29.01.2019 № 1/11-881 “Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)” від 18 грудня 2018 р. №2657-VIII”, Листа МОН України від 14. 08. 2020 року №1/9-436 “Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження протидії булінгу (цькуванню)”

1.2 Визначення та категоріальний апарат «булінгу»

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних

комунікацій, що вчиняються стосовно неповнолітньої та такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному та фізичному здоров'ю потерпілого.

Булінг проявляється в різних формах:

1. Вербальний булінг - словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе: постійні образи, погрози й зневажливі коментарі щодо певного індивіда (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

2. Фізичний булінг - фізичне знущання, яке полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином, сексуальному домаганні.

3. Соціальний булінг - залякування або знущання із застосуванням тактики ізоляції, передбачає навмисне недопущення до участі в навчальній чи громадській діяльності або дозвіллі групи.

4. Кібербулінг - кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у приниженні за допомогою мобільних телефонів, інтернету, електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах, поширюючи плітки, особисті фотографії або зроблені в роздягальнях чи вбиральнях.брехні та неправдивих чуток .

Типовими ознаками булінгу є:

1. Систематичність (повторюваність) діяння;
2. Наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
3. Дії або бездіяльність кривдника, наслідком якої є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

1.3. Конкретизація булінгу щодо освітнього процесу у фаховому коледжі

До булінгу у фаховому коледжі належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщеннях фахового коледжу та на прилеглих територіях та приміщеннях, які належать до матеріальної бази фахового коледжу (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, студентськими гуртожитками, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи фахового коледжу, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою директора фахового коледжу.

1.4. Мета та завдання запобігання та протидії булінгу у Кам'янець-Подільському фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну.

Основною метою є збереження та захист психологічного та фізичного здоров'я і соціального благополуччя усіх учасників освітнього процесу, підвищення ефективності освітньої діяльності шляхом формування сприятливого соціально-психологічного клімату та доброзичливої атмосфери у фаховому коледжі, формування негативного ставлення до булінгу як соціального явища.

Головними завданнями є:

1. ознайомлення здобувачів освіти, та педагогічних працівників з поняттям булінгу, його видами та проявами;
2. підвищення рівня самосвідомості учасників освітнього процесу та обізнаності щодо відповідальності за вчинення булінгу;
3. ознайомлення з алгоритмом дій у разі виникнення ситуації булінгу у фаховому коледжі.

1.5. Особливості поведінки здобувача, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу у фаховому коледжі:

1. замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка; неврівноважена поведінка;
2. агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;

3. різка зміна звичної для здобувача поведінки; уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
4. відлюдкуватість, уникнення спілкування; ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
5. занижена самооцінка, наявність почуття провини; поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги; демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
6. схильність до пропуску навчальних занять; відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
7. депресивні стани; аутоагресія (самоушкодження); суїцидальні прояви;
8. явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо); намагання приховати травми та обставини їх отримання; скарги здобувача освіти на біль та (або) погане самопочуття;
9. пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
10. непристойні жести, висловлювання, прізвиська, погрози, поширення чуток інтимного характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
11. наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, інтимного змісту.

2. Діяльність директора фахового коледжу та уповноважених ним осіб щодо запобігання та протидії булінгу:

2.1. Директор фахового коледжу:

1. Здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в фаховому коледжі;
2. Сприяє створенню безпечного освітнього середовища в фаховому коледжі та вживає заходів для надання соціальних, педагогічних та

психологічних послуг здобувачам освіти, які постраждали від булінгу, вчинили булінг або стали його свідками;

3. Контролює дотримання порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу в фаховому коледжі, а також порядку реагування на доведені випадки булінгу в фаховому коледжі та відповідальність осіб, причетних до булінгу.

4. Розглядає заяви про випадки булінгу здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та відповідних заходів реагування;

5. Розглядає скарги про відмову у реагуванні на випадки булінгу за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймає рішення за результатами розгляду таких скарг;

6. Повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу у фаховому коледжі.

2.2. Заступник директора з виховної роботи:

1. Забезпечує виконання заходів для надання соціальних, педагогічних та психологічних послуг здобувачам освіти, які які постраждали від булінгу, вчинили булінг або стали його свідками, веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення;

2. Контролює виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу в фаховому коледжі;

2.3. Психологічна служба фахового коледжу :

1. Забезпечує виконання заходів для надання психологічних послуг здобувачам освіти, які постраждали від булінгу, вчинили булінг або стали його свідками;

2. Здійснює реалізацію просвітницького та профілактичного напрямку щодо запобігання та протидії булінгу для всіх учасників освітнього процесу

шляхом організації тематичних заходів, просвітницьких лекцій, тренінгів, бесід, семінарів, консультацій з метою висвітлення питань щодо сутності, характеристики та відповідальності стосовно булінгу, а також формування навичок толерантної поведінки, ефективного спілкування та неконфліктної взаємодії учасників освітнього процесу.

2.4. Педагогічні працівники фахового коледжу:

1. Забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь - яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
2. Повіdomляють директора про факти булінгу стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
3. Сприяють у проведенні розслідування щодо випадків булінгу;
4. Виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу у фаховому коледжі.

3. Порядок реагування на булінг у фаховому коледжі

3.1. Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити директора фахового коледжу (або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу у фаховому коледжі) про випадок булінгу, стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію.
2. У фаховому коледжі заяви або повідомлення про випадок булінгу або підозру щодо його вчинення приймає директор. Повідомлення можуть бути в

усній та письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

3. Директор фахового коледжу розглядає заяву в день її подання та видає рішення про проведення розслідування.

4. Проводиться повне та неупереджене розслідування щодо випадків булінгу з залученням осіб, від яких отримано інформацію;

5. Директор фахового коледжу для прийняття рішення за результатами розслідування наказом створює комісію з розгляду випадку булінгу та складає засідання для прийняття рішення за результатами та виконання відповідних заходів реагування;

6. Рішення комісії реєструється в окремому журналі, зберігається в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів комісії;

7. Постраждалий чи його/її представник також можуть звернутися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служби у справах дітей.

3.2. Діяльність комісії з розгляду випадків булінгу .

1. Комісія з розгляду випадків булінгу у фаховому коледжі (далі – комісія) утворюється наказом директора та скликається для прийняття рішення за результатами про факти булінгу у фаховому коледжі. В своїй діяльності комісія керується Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних», Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу, цим положенням та іншими нормативно – правовими актами з питань щодо протидії булінгу.

2. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

3. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів. До складу комісії входять: директор, заступники директора з навчальної та виховної роботи, юрист, педагогічні працівники, практичний психолог, батьки

постраждалого та булера, свідки булінгу та інші причетні особи. Можливе також залучення зовнішніх експертів та юристів до розгляду справи на умовах закону «Про захист персональних даних».

4. Головою комісії є директор фахового коледжу. Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду. Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

5. Члени комісії зобов'язані особисто брати участь у роботі комісії; не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб; виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії; брати участь у голосуванні.

6. Члени комісії мають право ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу, брати участь у їх перевірці, подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються; брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування; висловлювати окрему думку усно або письмово; вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

7. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

8. Діяльність комісії здійснюється на принципах: законності; верховенства права; поваги та дотримання прав і свобод людини; неупередженого ставлення до сторін булінгу; відкритості та прозорості; конфіденційності та захисту персональних даних; невідкладного реагування; комплексного підходу до розгляду випадку булінгу; нетерпимості до булінгу та визнання його суспільної небезпеки.

9. Комісія діє відповідно до порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу у фаховому коледжі,

порядку реагування на доведені випадки булінгу та відповідальність осіб, причетних до булінгу у фаховому коледжі.

10. Засідання комісії скликається директором для розгляду та неупередженого з'ясування обставин випадків булінгу відповідно до заяв, що надійшли з даного приводу.

11. У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг через об'єктивні причини та (або) відсутність доказів, а постраждалий від булінгу не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор має повідомити постраждалого.

12. Рішення комісії реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів комісії.

13. Потерпілий від булінгу чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служб у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу.

3.3. Порядок реагування на доведені випадки булінгу в фаховому коледжі та відповідальність осіб, причетних до булінгу:

1. У разі підтвердження факту вчинення булінгу, за результатами розслідування та висновків комісії, директором повідомляються уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Служби у справах дітей про випадки вчинення булінгу;

2. Виконується рішення та рекомендації комісії;

3. Надаються соціальні, психологічні та педагогічні послуги здобувачам освіти, які постраждали від булінгу, вчинили булінг, або стали його свідками;

4. Директор або уповноважені ним особи відповідно до чинного законодавства та в межах повноважень здійснюють контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу.

4. Відповідальність осіб за доведений вчинок булінгу.

Булінг стосовно неповнолітньої чи малолітньої особи карається штрафом від 850 до 1700 грн або громадськими роботами від 20 до 40 годин.

Такі діяння, вчинені повторно протягом року після або групою осіб караються штрафом від 1700 до 3400 грн або громадськими роботами на строк від 40 до 60 годин.

Якщо булінг вчинить неповнолітня особа від 14 до 16 років – відповідатимуть його батьки або особи, що їх замінюють. До них будуть застосовані штраф від 850 до 1700 грн або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

Якщо керівник закладу освіти не повідомить органи Національної поліції України про відомі йому випадки цькування серед здобувачів, до нього буде застосоване покарання у вигляді штрафу від 850 до 1700 грн або виправних робіт до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку.

18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон №2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», яким закріплено відповідальність за вчинення булінгу.

5.Додатки

5.1. Додаток 1

ПРОТОКОЛ № _____

Засідання комісії з розгляду випадків булінгу Кам'янець-Подільського фахового коледжу будівництва, архітектури та дизайну

«____» _____ 20__ р.

Час _____ год _____ хв

Підстава:

Від кого і коли надійшла заява або повідомлення про випадок булінгу

Стислий	зміст	заяви	або
повідомлення: _____			

Присутні:

Члени комісії (_____ осіб) згідно з наказом про склад

комісії від _____ № _____

Інші особи (_____ осіб):

СЛУХАЛИ:

I. Затвердження Порядку денного засідання

II. Розгляд питань порядку денного засідання

II. Ухвалили:

1. Рішення про потреби сторін булінгу в соціальних психологічних та педагогічних послугах (опис відповідних послуг та відповідальні за їх надання)_____

2. Вживання заходів для усунення причин та наслідків булінгу (опис заходів та відповідальні за їх виконання)_____

3. Рекомендації для педагогічних працівників фахового коледжу щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з неповнолітніми сторонами булінгу, їхніми батьками або іншими законними представниками (опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)_____

Голова комісії _____

Секретар _____

5.2. Додаток 2. Зразок заяви щодо вчинення булінгу

Директору

Кам'янець-Подільського фахового коледжу

будівництва, архітектури та дизайну

Ользі МАЛЬЧЕНКО

(прізвище, ім'я, по батькові заявника)

(адреса проживання)

(контактний телефон)

ПІБ, постраждалого
(або його законних представників)

від булінгу,
повна дата народження,
домашня адреса,
посада або група

ЗАЯВА

Зміст заяви викладається довільно. В заяві повідомляється про випадки булінгу, а саме обставини, місце, час та яким чином здійснювався булінг (цькування). Вказуються відомості про потерпілого (жертву булінгу), кривдника (булера), спостерігачів (за наявності). Додатково вказати обставини, причини, можливі попередні прояви булінгу, прізвища присутніх при вчиненні дій, які постраждалий визнав як булінг тощо.

(дата)

(підпис)